

som i 1908 blev paalagt dem til den offentlige Skole. Jeg mener derfor, at det er en Form, man kan forsvare, den, der blev knæsat ved Loven af 1908: at Staten ad anden Vej kommer Befolkningen i Møde derved, at der stilles et Bidrag til Raadighed, som den Gang blev fastsat til ca. 12 Kr. pr. Barn, hvilket nu, som jeg nævnedes i Gaar, er rundet ned til at udgøre ca. 9 Kr. pr. Barn. Det glæder mig, at man fra alle Sider har været villig til at faa dette Bidrag forhøjet, og at man fra alle Sider vil støtte Forslaget paa det Punkt.

Det ærede Medlem udviklede imidlertid yderligere sine Skoleideer og Skoleprincipper, og de bundede jo i, hvad jeg nok anede og tænkte mig, at egentlig Lykke med Hensyn til vor Undervisning og for Resten ogsaa med Hensyn til vore Kirkeforhold naaede vi først i dette Land, naar vi fik en socialistisk Stat. Det er det ærede Medlems Tro, men det er ikke min. Det ærede Medlem mente, at de gode Principper i den grundtvigske Friskoletanke og de gode Principper, der er i den offentlige Skole, en Gang i den socialistiske Stat vilde smelte sammen, og det skulde saa skabe en fælles Folkeskole. Der har vi Ordet „fælles“! „Naturam furca pellas ex, hun kommer dog igen den Hex“. Det ærede Medlem siger vel, at Skolen ikke skal være tvungen, men han udviklede dog stærkt Betydningen af Fællesskolen, hvor begge de forskellige Principper og Systemer smeltede sammen. Det ærede Medlem sagde, at det vilde være en Sag af national Betydning, om dette kunde ske. Denne fælles nationale Folkeskole skulde, sagde det ærede Medlem, bæres af Folkets Aand. Men nu er det ærede Medlem ikke blind for, at der er forskellige Aander, der gør sig gældende i vort Folkesamfund, og det vil der sikkert blive ved at være, saa længe vi er et levende Folk, og jeg tror ikke, at den socialistiske Stat nogen Sinde vil kunne finde den Skoleform, hvorunder alle forskellige Aandsretninger samler sig og løser sig trykke og glade, medmindre man finder paa at kvæle enhver Aandsretning, ligesom man gjorde i den rationalistiske Tid, da man slukkede Lyset baade i Kirken og Skolen. (*Borgbjerg*: Vi vil tværtimod give dem alle Frihed.). Ja, men

saa vil der altid blive bevaret en Friskole ved Siden af den store fælles nationale Skole, som det ærede Medlem drømmer om. Det er et stort Ideal, og det er et smukt Ideal; jeg hørte til med megen Interesse, og det er der sikkert flere, der har gjort, men at faa Ideen realiseret vil være længe, og vi kan ikke vente med at faa dette lille Skolelovsforslag gennemført, indtil en saadan Tanke er realiseret.

Det glæder mig, at det ærede Medlem ikke tog Afstand fra dette Lovforslag, men i Modsætning til baade Ministeren og det ærede Medlem fra Højrup (Johs. Fog-Petersen) har erklæret sig villig til loyalt at være med til at gennemføre dette Forslag, fordi det gik i en frisindet Retning, skønt det ikke i alle Maader tilfredsstillende ham. Det takker jeg det ærede Medlem for; det er et positivt Resultat, der er kommet ud af disse Forhandlinger: at det ærede Medlem mere end Regeringen og Regeringspartiet stiller sig velvilligt overfor denne lille Sag, som jeg for øvrigt fremdeles anbefaler til Bevaagenhed. Jeg skal lige saa lidt som min Medforslagsstiller modsætte mig Nedsættelse af et Udvalg, skønt der efter min Mening er ringe Grund til at drøfte Sagen i et Udvalg, da disse faa Paragraffer meget let kan overses og de Grundsætninger, de indeholder, hverken er fremmede for Regeringen eller Rigsdagen. Det er Grundsætninger, der har været gældende lige siden 2. Maj 1855 og yderligere er blevet knæsat ved Loven af 30. September 1864.

Det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds (Fraenkel), der gav Lovforslaget sin Tilslutning, formodentlig paa sit Partis Vegne, takker jeg for denne Tilslutning, men han maa undskyldes, at jeg ikke svarer ham paa hans Bemærkninger, for jeg forstod dem ikke; de var mig for udviklede. Den Betragtning, det ærede Medlem gjorde gældende, at § 3 kunde føre til et Sammenstød af Religion og Politik, forstod jeg ikke, for saadanne Sammenstød er ikke hidtil resulteret af, at vi har haft den samme Ret som den, der søges tilsikret i Lovforslagets § 3.

Jeg anbefaler Lovforslaget til fortsat velvillig Behandling og haaber, at man, om end Udsigterne til, at man kan ind-